

سحابی عمر خود را در تلاش برای نشان دادن کارآمدی دین سپری کرد

الهه کولایی

تهران - خبرگزاری کار ایران

۱۳۸۵/۱/۲۵

عضو شورای مرکزی جبهه مشارکت ایران اسلامی گفت: دکتر یدالله سحابی عمر خود را در تلاش برای نشان دادن کارآمدی دین در عصری که برخی دین را نافی پیشرفت و بهبودی مادی و معنوی انسان معرفی می‌کردند، سپری کرد.

به گزارش خبرنگار "ایلنا"، الهه کولایی که در مراسم بزرگداشت چهارمین سالگرد درگذشت دکتر یدالله سحابی سخن می‌گفت، اظهار داشت: در دنیای عجیبی زندگی می‌کنیم. دنیایی که اسلام، دین رحمت و شفقت و رهایی‌بخش انسان‌ها در همه زمان‌ها و مکان‌ها با اتهام ترویج و تبلیغ تروریسم مواجه است و اسلام‌ستیزان که قرن‌ها اسلام را دین شمشیر و نه منادی آزادی، برابری، تکریم انسان و احیای کرامت او خوانده‌اند، فضای مناسبی برای تشدید تبلیغات خود یافته‌اند.

وی با بیان اینکه دکتر یدالله سحابی در چنین دنیایی برای نشان دادن چهره واقعی اسلام تلاش می‌کرد، افزود: او با تکریم تلاش و کوشش برای بهره‌گیری از دستاوردهای بشری با دانش‌آموختن و آموزش آن و نیک‌کرداری، با سلوک در صراط مستقیم، حفظ ارزش‌های دینی را از حیات پر ثمر مادی جدا ندانست.

وی تصریح کرد: کار و تولید را، اعتدال و انصاف را، عدالت و مبارزه با ظلم و ستم را، نظم و انضباط در زندگی را و برنامه‌ریزی را در کنار تولید فراوان و مصرف اندک وجهه همت خود قرار داده بود.

به گفته کولایی، دکتر سحابی همواره مصالح عمومی را بر مصالح خودی و گروهی مقدم می‌دانست و در شمار اصلاح‌گرایان تاریخ ایران از امیرکبیر تا مصدق و امام خمینی (ره) و بازرگان نام خود را ثبت کرد. پاسداشت این استاد گرانقدر دانشگاه و تلاشگر عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و قدردانی از همه کسانی که در مواجهه با امواجی نوسازی، مدرنیته، نوسازی دین را هدف قرار داده‌اند، است.

وی اظهار داشت: مقوله دینداری روشنفکرانه در ایران اینک تجربه متفاوت و ویژه برای یافتن سازوکار مناسب در مواجهه با مدرنیته را در تاریخ کشورهای اسلامی به نمایش گذاشته است.

این عضو شورای مرکزی جبهه مشارکت ایران اسلامی با اشاره به نقش تخریبی برخی از روشنفکران ایرانی که بینش و سیاست خود را با قدرت‌های خارجی آغاز قرن ۲۰ پیوند زده بودند، گفت: ضربه سخت روشنفکری ایرانی به شدت جبران‌ناپذیر بوده بود، روشنفکری دینی تلاش برای پایان دادن به این حرکات بود.

کولایی با بیان اینکه احیای فکر دینی ریشه در تاریخ مسلمانان دارد و آنها همواره در پی دستیابی به کارآمدی باورهای دینی برای رفع دشواری‌های گوناگون جوامع اسلامی در تکاپو بوده‌اند، افزود: جریان دینداری روشنفکرانه در ایران در تداوم جنبش بیداری مسلمانان از دو قرن گذشته گسترش یافت. این بیداری برخاستن مسلمانان از خواب چندین قرنه و بازنمایی آموزه‌ها و اندیشه‌های دینی را جستجو کرد. این بیداری مبارزه با جمود، عقب‌ماندگی‌های فنی و تکنولوژیک، خرافه‌گرایی و موهوم‌پرستی را هدف قرار داده بود.

به گفته وی، احیای ارزش‌های دینی و به نمایش گذاردن عدم تعارض دین و دنیا، دین و آزادی، دین و تمدن، دین و پیشرفت، دین و دستاوردهای بشری در مسیر رفع نیازهای گوناگون انسان در مسیر سلطه بر دشواری‌های محیطی، بر جبرهایی که

انسان را احاطه کرده تا حد امکان، نوگرایان دینی، با باور به آموزه‌های اصیل اسلامی و دینداری را درک و دینداری را ترویج کردند.

کولایی اظهار داشت: این جریان از سید جمال تا اقبال تا بازرگان و سبحانی، تا شریعتی و طالقانی و تا امام خمینی (ره) و مطهری پیوسته ظرفیت‌های مناسب برای بهره‌گیری از نعمت‌ها و امکانات مادی را در خدمت مسلمانان و ارتقای همه‌جانبه جوامع اسلامی دنبال کرده است.

وی با بیان اینکه نوگرایان مسلمانان برخلاف تبلیغات وسیع معاندان و کج‌اندیشان اسلام را مانع رشد و توسعه جوامع اسلامی برآورد نکردند، افزود: البته نوگرایی دینی خاص ایران و روشنفکران دین‌گرای ایرانی نبوده است. در سراسر جهان اسلام این اندیشه‌های گسترش یافت و در تحول بخشیدن به حیات سیاسی، اجتماعی این جوامع نقش ایفا کرد. پس از انقلاب اسلامی در ایران خود پاسخی به امواج نوسازی بی‌هویت و منکر ارزش‌های دینی در ایران بود.

وی اظهار داشت: نوگرایی دینی در ایران به مقابله کارآمد و جدی با مدل نوسازی وارداتی شاه پرداخت و توانست به عاملی موثر در برابر اجرای آن تبدیل شود. همزمان در طول دهه‌های پیشین و در ایران حیات اتحاد شوروی و فشار اندیشه‌های کمونیستی توانست از هویت دینی و ارزش‌های بومی پاسداری کند.

کولایی معتقد است: آیندگان نقش دین‌داران روشنفکر و روشنفکران دین‌دار را در دوران معاصر نه تنها در ایران بلکه در سراسر کشورهای اسلامی گرامی خواهند داشت.

وی با بیان اینکه افرادی مانند دکتر سبحانی، مرحوم مهندس بازرگان، مرحوم طالقانی، شهید شریعتی، شهید بهشتی و شهید مطهری نقشی ماندگار در تعادل بخشیدن به حرکت رو به پیشرفت جامعه ایرانی ایفا کرد، افزود: اینک این تعادل بخشی نیاز امروز ماست. تعادل میان مولفه هویت بومی، دینی و ایرانی و اسلامی ما در برابر امواج جهانی شدن عام‌گرایی و یکسان‌سازی را در سراسر جهان معنی می‌کند.

وی افزود: دینداران روشنفکر در تداوم نقدهای خود در دوران پس از انقلاب اسلامی نیز تجربیات ارزشمندی اندوخته‌اند. تجربیاتی که جز در عرصه عمل اجتماعی قابل تحقق نبوده است. این تجارب ضرورت تمرکز بر رویکردی مثبت و فعال برای رفع آثار و عوارض عقب‌ماندگی با بهره‌گیری از ذخایر عظیم فرهنگ ایرانی - اسلامی است.

کولایی گفت: این هدف جز با گسترش ارتباط مستمر و سازنده با توده‌های مردم و تلاش برای دگرگونی همه‌جانبه آحاد مردم در مسیر روزآمد کردن باورهای دینی حاصل نخواهد گشت. بهره‌گیری از تجارب سال‌های اخیر ضرورتی است که نقد و ارزیابی تلاش‌های انجام شده را به عنوان تکلیفی اجتناب‌ناپذیر فرا روی ما قرار داده است. به ویژه در شرایط حساس و پیچیده‌ای که در آن قرار گرفته ایم و عقل‌گرایی برای یافتن پاسخ به نیازهای ما روشن‌تر ساخته است.